

ЧУДОМИР В ЧЕРГАНОВО

chitanka.info

„Видиш ли го това голо място пред селото? — Едно време не е било тъй, а оттук хе-е нататък към Тулово голяма кория е имало някога. Дядо Милчо, бог да го прости, разправяше, че от черковния двор, дето е сега, чак до гарата под асми са ходили хората на времето. Ей тъй е било преплетено с дърволяк, повой и асми. Там, в тая кория, дето ти разправям, по тия времена се изгубила една телна биволица, та цели четиридесет деня не могли да я намерят. Най-подир сама излязла с коскоджемити малаче с нея... Де ги тия години, даскале!

Отсам корията в по-тръпното място са били чаирите. До тях са били старите гробища с чешмата. Скоро поправяхме и нея. Селото на тия гробища било татък към «Деветях могили», гдето се отделя пътят за Мъглиж. Мястото му личи още. Керемидени и тухлени парчета излизат из нивите. И само там ли ги има? Особено към Тунджа, като почнеш от Тулово, по брега, та чак до Емишлери навред стари темели се намират. И гробища има там. До нея пък в Злати Бъчваровата нива цял дувар откриха преди. Много мемлекет трябва да е минал през тая стара земя, даскале, и много нещо трябва да знае тя! Ей, Димитър Бубанът не намери ли преди година цяла златна подница. Вадил камъни в нивата си човекът и изкопал една лъскава подница. Натоварил вечерта камъните, метнал и подницата отгоре, дошъл си, стоварил ги и хвърлил и нея там някъде из двора. Цели недели стояла захвърлена. Идвали комшии, гледали я, човъркали я, ама нали простотия без карар, брате, никой не можал да познае, че е златна. Един ден, като го застягала сиромашията, задянал я в една торба, занесъл я в града и я продал по четири гроша и половина килото на туч на място. Трийсет кила излязла ваджийската му подница, ама кога няма човек и ум, и късмет! Нека сега ходи да събира вересии из селото, та да помни как се продава злато за туч на място. Подире се научихме, че била продадена на евреин, а той я препродал чак в Аустрия и много пари сторила, ама колко пари ти струва...

Накъм слънце залязва има също гробища. Там в турско време, помня, заравяха турчулята в единия край, а на другия имаше едни големи гробове, единият — колкото три наши. Стари гробища казваха, че били те. Кой знае, може къпинковците да са заравяли там някога. Нали ги знаеш? Едно време имало по земята много големи хора; големи и прости трябва да са били и халтавани, щото като се спънели в

някоя къпина, и там си умирали. Затова ги викали къпинковци. И сега има обичай по Балкана, кога се черпят, да пият за къпинково здраве.

Други стари места, даскале, има хе нататък, накъм Балкана, като гледаш направо между двата бряста, над ханчето на Карадере, горе до плоската могила. То се казва «Черковището». Там ни са лозята и там преди четирийсет години нашенци изровиха темели на черкова. И много други дувари и къпове изкопаха тогава. Старо село трябва да е било и там на времето.

А пък в турско време аз го помня нашето село. Какво ти село — два чифлика само с одаи за аргатите и това е всичко! В тези одаи съм отрасъл аз и отдолу под портата лежешком съм гледал, когато минаваха зебеците. С широки сини шалвари бяха те и с червени гайтани обточени. На моята майка майка й с три дъщери в тези одаи е живяла в чифлика на Смаил-аа. Харемликът му беше точно дето е сега училището ни. Другият чифлик, по-новият, беше на Мехмед Али бей от рода на Караферлията. После остана на Аптула бей. Той беше с десет рала и десет къщи му аргатуваха. На аргатите се плащаше тогава 10–12 кила «имилик» и по 10 оки сапун. Такова беше селото тогава, а подире, след мурабето, дойдоха мъглижани, еловци и балканджии, та го населиха.

За името на селото разни ги разправят. Някога мъглижани убили двама евреи, прекупвачи на ошура, и ги захвърлили в наше землище. Какво не мъчили турците нашите хора, за да открият убиеца, но не сполучили. Най-последно издали заповед всички селяни да напуснат къщите си и да живеят на поляната дотогава, докато не се намери виновникът. Та тогава селяните излезли на голата поляна, разхвърлили дом и покъщнина, опънали черги, покрив да си направят, и оттам уж излязло името на селото, ама мене не ми се вярва тая работа, защото преди това селото все трябва да е имало някакво име, а такова никой не е запомнил да се споменува.

Други пък разправят, че едно време старият път от Казанлък за Ески Заара минавал край селото, близо до гарата, а пък около тия места, нали виждаш и сега, е имало хубави извори, та като са минавали цигани скитници, често се отбивали на почивка на зелената морава и всякога там имало опънати цигански чергила. От циганските чергила и селото било кръстено. Тъй съм чувал от старите хора, ама не билеим, тъмна работа...“

Тъй ми разправяше един хубав пролетен ден умният и бодрият още дядо Иван Петков Курджиев от с. Черганово.

(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, IX, бр. 190 от 15.VI.1932 г.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.